

El renovat fervor dels lectors

2009-10-26 12:35:36

Edgar Alla Poe i Arthur Conan Doyle:
dos clàssics d'aniversari

En un cèlebre assaig publicat el 1981, l'escriptor Italo Calvino es preguntava sobre la condició i la utilitat d'allò que anomenem *clàssics*. "Per què llegir els clàssics", es titulava aquell text, en què apuntava algunes propostes en forma d'arguments diversos per acabar concloent –de la manera segurament més sensata que es poden encarar aquestes qüestions, ben sovint massa sacralitzades– que, al remat, "l'única raó que es pot aduir és que llegir els clàssics és millor que no llegir els clàssics".

El fet, però, és que intentar de definir la condició de clàssic és tan temptador com complicat; i no perquè no s'haja provat de fer en moltes ocasions, i des de diferents punts de vista –alguns, fins i tot, han gosat de fer-ne *cànons*. Sinó perquè ens sembla una qüestió massa relativa, massa *líquida* com per provar d'encabir-la en un compartiment més o menys tancat. El mateix Calvino, en el text esmentat, assaja una "proposta de definició" –provisional, per tant, per bé que molt interessant– que abraça catorze possibles trets, entre els quals llegim que "s'anomenen clàssics aquells llibres que constitueixen una riquesa per a qui els ha llegit i estimat, però que constitueixen una riquesa no menor per a qui es reserva la sort de llegir-los per primera vegada en les millors condicions per a assaborir-los".

Podríem buscar un altre tipus de definició, potser més cínica però no del tot falsa, que al·ludira a la quantitat de pols acumulada sobre els volums en concret, que es referís a aquells llibres de què tots parlen però que ningú no ha llegit; o, retornant a Calvino (en aquest cas, a l'excel·lent *Si una nit d'hivern un viatger*) a aquella categoria que ell hi anomena "els Llibres Que Sempre Has Fet Veure D'Haver Llegit Quan Seria Hora Que Et Decidissis A Llegir-los De Debò". I és que sovint ens venç el dubte –raonable, si més no– del nombre real de lectors que tenen aquelles obres que la tradició considera indiscutibles i inevitables.

Entre la major o menor controvèrsia al respecte, però, hi ha una característica del clàssic que sembla gaudir d'un cert consens: la intemporalitat. O amb Calvino, una vegada més, "un clàssic és un llibre que mai no ha acabat de dir allò que ha de dir". I Arthur Conan Doyle i Edgar Allan Poe són intemporals. Situats de vegades en una discreta segona fila respecte d'aquell tipus d'autor titllat d'imprescindible, Conan Doyle i Poe tenen, en canvi, lectors. Molts lectors. I en aquest fet està, potser, la prova de la seua intemporalitat: en la quantitat de lectors que continuen apropant-se amb normalitat a les seues obres per més que passe el temps i canvien modes i gustos estètics. Amb normalitat i amb plaer. I això enllaça amb una altra definició de clàssic, sembla que de Borges, que vindria a dir que és el renovat fervor dels lectors qui consagra una obra com a tal.

L'excusa per a renovar-ne una vegada més el fervor, ara i ací, cap a aquests dos autors és la coincidència enguany de l'aniversari de tots dos: en concret, els dos-cents anys del naixement d'Edgar Allan Poe (Boston, 1809 – Baltimore, 1849) i els cent cinquanta del d'Arthur Conan Doyle (Edimburg, 1859 – Crowborough, 1930). Dos autors, a més, que tenen un altre tret en comú pel que fa a la relació amb els

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

lectors: podem situar-los dins d'aquella literatura que, tot i no estar pensada específicament per a un públic jove, ha atret des de sempre lectors juvenils i, de fet, molts primers lectors. Que ha servit, doncs, de porta d'accés a la literatura per a moltes generacions.